



Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції

**«Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і
бізнесу за умов конвергенції України з ЄС у рамках
європейської інтеграції»**

16-17 листопада 2023 року

м. Хмельницький

ISBN 978-966-8776-52-6

УДК: УДК 330.341.1:338(477:4)

П27

*Рекомендовано до друку науково-технічною радою
Хмельницького національного університету,
протокол № 12 від 20.10.2023 р.*

В збірнику представлені матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і бізнесу за умов конвергенції України з ЄС у рамках європейської інтеграції», яка була проведена кафедрою HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету за підтримки Міністерства освіти і науки України, органів місцевого самоврядування, партнерських організацій і вищих навчальних закладів України та ЄС. Досліджено науково-теоретичні і практичні аспекти розвитку міжнародної економічної конвергенції в умовах сучасних трендів світової економіки; встановлено основні тренди і пріоритетні напрями інноваційного розвитку економіки, бізнесу та HR-інжинірингу в умовах євроінтеграції України; визначено алгоритм відродження, проблематика і детермінанти сталого розвитку економіки України у XXI столітті; розглянуто зовнішні та внутрішні загрози національній безпеці України в соціальній та трудовій сферах і формування політики їх подолання в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення; запропоновано інноваційні підходи прогнозування і моделювання в умовах невизначеності і ризику актуальних процесів та явищ у сфері HR-інжинірингу, економіки і бізнесу; встановлено проблематику та виявлено концептуальні підходи і стратегічні напрями застосування інструментів, методів і прийомів менеджменту, маркетингу, фінансів, обліку та аудиту в умовах євроінтеграції та відродження економіки України; проведено філософське осмислення нової інтеграційно-конвергенційної парадигми цивілізаційного розвитку вітчизняної і світової економік.

П27 Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і бізнесу за умов конвергенції України з ЄС у рамках європейської інтеграції».: 16-17 листопада 2023 р. [Електронний ресурс] / М-во освіти і науки України, Хмельницький. нац. ун-т. – Хмельницький : ХНУ, 2023. – с 374.

Редакційна колегія:

Ведерніков М.Д., д.е.н., проф.; **Волянська-Савчук Л.В.**, к.е.н., доц.; **Данілкова А.Ю.**, к.е.н.;
Білорусець Л.М., к.е.н., доц.

© Автори статей, 2023

НАУКОВО-ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Почесний голова науково-програмного комітету конференції:

**Матюх Сергій
Анатолійович** *Кандидат економічних наук, доцент, ректор Хмельницького
національного університету*

Голова науково-програмного комітету конференції:

**Скиба Микола
Єгорович** *Доктор технічних наук, професор, заслужений працівник народної
освіти, відмінник освіти України, член-кореспондент Національної
академії педагогічних наук України, голова Вченої ради
Хмельницького національного університету*

Члени науково-програмного комітету конференції:

**Синюк Олег
Миколайович** *Доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи
Хмельницького національного університету*

**Ведерніков
Михайло
Данилович** *Доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних
наук України, завідувач кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці
Хмельницького національного університету*

**Амоша Олександр
Іванович** *Доктор економічних наук, професор, академік НАН України,
почесний директор Інституту економіки промисловості НАН
України*

**Новікова Ольга
Федорівна** *Доктор економічних наук, професор, заступник директора
Інституту економіки промисловості НАН України*

**Мудраков Віталій
Вікторович** *Кандидат філософських наук, доцент, запрошений науковець
кластеру вдосконалення «Релігія і політика» Вестфальського
університету Вільгельма в Мюнстері (Німеччина)*

**Захарова Оксана
Володимирівна** *Доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки
та управління Черкаського державного технологічного
університету*

**Назарова Галина
Валентинівна** *Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної
економіки, Харківський національний економічний університет імені
Семена Кузнеця*

**Нижник Віктор
Михайлович** *Доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і
техніки України, академік Академії наук Вищої школи України,
академік Академії економічних наук України, проректор з науково-
педагогічної роботи Хмельницького національного університету*

**Лопатовський
Віктор Григорович** *Кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-
педагогічної роботи Хмельницького національного університету*

*III Міжнародна науково-практична конференція
«Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і бізнесу за умов конвергенції України з
ЄС у рамках європейської інтеграції»*

Карпенко Віталій Леонідович	<i>Кандидат економічних наук, доцент, декан факультету економіки і управління Хмельницького національного університету</i>
Волянська-Савчук Леся Вікторівна	<i>Кандидат економічних наук, доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>
Чернушкіна Оксана Олександрівна	<i>Кандидат економічних наук, доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>
Базалійська Наталія Петрівна	<i>Кандидат економічних наук, доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>
Зелена Марія Іванівна	<i>Кандидат економічних наук, доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>
Шелест Євгенія Олександрівна	<i>Кандидат економічних наук, доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>
Кошонько Олена Василівна	<i>Кандидат економічних наук, доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>
Кобець Дмитро Леонтійович	<i>Кандидат економічних наук, доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>
Мантур-Чубата Олена Сергіївна	<i>Кандидат економічних наук, доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>
Горбатюк Олександр Вікторович	<i>Кандидат економічних наук, старший викладач кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>
Глушко Тетяна Володимирівна	<i>Старший викладач кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>

Відповідальний секретар науково-програмного комітету конференції:

Данілкова Анастасія Юрївна	<i>Кандидат економічних наук, старший викладач кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>
---------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Технічний секретар науково-програмного комітету конференції:

Білорусець Леся Миколаївна	<i>Кандидат економічних наук, доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету</i>
---------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Партнери та учасники конференції
НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ УКРАЇНИ

1. Академія економічних наук України
2. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
3. Вищий навчальний заклад Укоопспілки
4. Донецький Національний Університет імені Василя Стуса
5. Державний податковий університет
6. Державний торговельно-економічний університет
7. Державний університет економіки і технологій, м. Кривий Ріг
8. Західноукраїнський національний університет
9. Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні
Запорізького Національного Університету, м. Запоріжжя
10. Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ
11. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана
Огієнка
12. Київський інститут Національної гвардії України
13. Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана
14. Кременчуцький національний університет імені Михайла
Остроградського
15. Національний інститут стратегічних досліджень, м. Київ
16. Національний технічний університет «ХПІ», м. Харків
17. Національний університет «Запорізька політехніка», м.
Запоріжжя, Україна
18. Полтавський університет економіки і торгівлі
19. Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
20. Харківський національний економічний університет імені Семена
Кузнеця
21. Херсонський державний аграрно-економічний університет
22. Хмельницький торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету
23. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда
Юзькова, м. Хмельницький
24. Центральнотраїнський національний технічний університет, м.
Кропивницький, Україна
25. Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси,
Україна
26. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УСТАНОВИ

1. *Громадська організація «Прогресивні»*
2. *Міжнародна фундація науковців та освітян*
3. *Хмельницька Торгово-промислова палата*
4. *Спілка економістів України*
5. *Хмельницька міська рада*
6. *Національна служба посередництва і примирення в Хмельницькій області*
7. *Хмельницьке комунальне підприємство «Електротранс»*
8. *Громадська організація «Соціально-економічні ініціативи і проекти»*

НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ІНШИХ КРАЇН

1. *Commercial Banking, TD Canada Trust Ottawa, Canada*
2. *Department of Economics, University of Exeter, Exeter, United Kingdom*
3. *Kurt Löwenstein Youth Education Centre, Berlin, Germany*
4. *Magnifique GmbH Fribourg, Switzerland*
5. *Варшавський університет, м. Варшава, Республіка Польща*
6. *Економіко-гуманітарний університет, м. Бельсько-Бяла, Республіка Польща*
7. *Естонський університет прикладних наук, м. Таллінн, Естонія*
8. *Університет економіки в Бидгоці, Республіка Польща*
9. *Познанський економічний університет, Республіка Польща*
10. *ISMA University of Applied Sciences, Латвія*

Зміст

СЕКЦІЯ 1. ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ НОВОЇ ІНТЕГРАЦІЙНО- КОНВЕРГЕНЦІАЛЬНОЇ ПАРАДИГМИ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ І СВІТОВОЇ ЕКОНОМІК

<i>Bilyi Sergii, Shelest Ievgeniia</i> , SOCIAL POLICY OF A CANADIAN COMPANY ON THE EXAMPLE OF TD CANADA TRUST	15
<i>Formoda Olha, Shelest Ievgeniia</i> , OUT-OF-SCHOOL EDUCATION: THE GERMAN EXPERIENCE OF DEVELOPING CIVIC COMPETENCES IN CHILDREN AND YOUTH	16
<i>Ведерніков Михайло, Гродський Владислав, Кавун Світлана</i> , СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРБУЛЕНТНОСТІ ЕКОНОМІКИ	18
<i>Волянська-Савчук Леся, Клімас Вадим</i> , ІННОВАЦІЙНО-СТРУКТУРНА ПРИРОДА ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ В УКРАЇНІ	21
<i>Замазій Оксана, Білорусець Леся, Броварний Едуард</i> , ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ HR-ІНЖИНІРІНГУ У БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ ЗА УМОВ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	24
<i>Кобець Дмитро, Кліщ Тарас</i> , НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ VR-ТЕХНОЛОГІЙ В HR	26
<i>Кобець Дмитро, Іванов Віталій</i> , НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В HR	30
<i>Горбатюк Олександр, Рассказов Богдан</i> , ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	33

СЕКЦІЯ 2. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНВЕРГЕНЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ТРЕНДІВ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

<i>Джулій Лариса, Білорусець Леся</i> , РОЗВИТОК ТЕХНОЛОГІЙ HR-ІНЖИНІРІНГУ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОБЛІКОВОГО ПЕРСОНАЛУ БАНКІВ	38
<i>Кобець Дмитро, Бастракова Богдана</i> , ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ BIG DATA В HR-АНАЛІТИЦІ	40
<i>Замазій Оксана, Броварний Едуард</i> , ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ В БУДІВНИЦТВІ	43
<i>Білорусець Леся, Качка Олеся</i> , ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗМІСТОВИХ ТЕОРІЙ МОТИВАЦІЇ	46
<i>Гарбар Віктор</i> , ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ПРОЖИТКОВОГО МІНІМУМУ В УКРАЇНІ	48
<i>Шелест Євгенія, Кравець Дар'я</i> , AGILE-МЕТОДОЛОГІЯ: СУТНІСТЬ, ЦІННОСТІ, ПРИНЦИПИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ	51

СЕКЦІЯ 3. АЛГОРИТМ ВІДРОДЖЕННЯ, ПРОБЛЕМАТИКА І ДЕТЕРМІНАНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У XXI СТОЛІТТІ

<i>Sulzer Iryna, Shelest Ievgeniia</i> , FEATURES OF HR-MANAGEMENT IN SWITZERLAND	53
<i>Гребінська Світлана</i> , ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ: ПОСТКРИЗОВИЙ ШЛЯХ ДО СТАБІЛЬНОСТІ ТА ПРОЦВІТАННЯ	56
<i>Пасічний Микола, Непиталюк Антон</i> , КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВИ СТІЙКОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	59
<i>Шкільняк Михайло, Монастирський Григорій</i> , ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: МОЖЛИВІСТЬ АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ УМОВАХ	62
<i>Скорик Марина, Шаповалов Максим</i> , ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ ТА ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	65

**СЕКЦІЯ 5. ЗОВНІШНІ ТА ВНУТРІШНІ ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ
УКРАЇНИ В СОЦІАЛЬНІЙ ТА ТРУДОВІЙ СФЕРАХ І ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ
ЇХ ПОДОЛАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ**

<i>Matviets Olha, Mantur-Chubata Olena</i> , COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF THE LABOR MARKETS OF UKRAINE AND GREAT BRITAIN	184
<i>Олег Мороз</i> , ЗАГРОЗИ РОЗВИТКУ ТРУДОВОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	191
<i>Захарова Оксана, Прокopenko Ольга</i> , УМОВИ ПОВЕРНЕННЯ ВОЄННИХ МІГРАНТІВ В УКРАЇНУ	195
<i>Азьмук Надія</i> , ВІДНОВЛЕННЯ РОБОЧОЇ СИЛИ В УКРАЇНІ: ЯК МІНІМІЗУВАТИ РИЗИКИ	197
<i>Шушпанов Дмитро</i> , ДЕМОГРАФІЧНА РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ В УКРАЇНІ: ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ	199
<i>Кобець Дмитро, Мигалій Дмитро</i> , НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ BIG DATA В HR-АНАЛІТИЦІ	201
<i>Павлюк Тетяна</i> , СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ З ІНВАЛІДНІСТЮ З ДИТИНСТВА	204
<i>Кошонько Олена, Андрощук Андрій, Назаришин Валерій</i> , РОЛЬ АНАЛІТИКИ В HR	207
<i>Осіпова Лариса, Шевчук Вероніка</i> , ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	209
<i>Кобець Дмитро, Яковчук Владислав</i> , ВПЛИВ VR-ТЕХНОЛОГІЙ НА HR В УКРАЇНСЬКОМУ БІЗНЕСІ	213
<i>Хандій Олена, Хандій Данило</i> , ПОТЕНЦІЙНІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ РОБОЧОЇ СИЛИ В УКРАЇНІ	216
<i>Мантур-Чубата Олена, Шелест Євгенія, Форня Денис</i> , РИНОК ПРАЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	217
<i>Кобець Дмитро, Рунов Олександр</i> , ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В HR	222
<i>Білорусець Леся, Чмола Михайло</i> , СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ	225
<i>Глушко Тетяна, Черниш Анастасія, Сидорчук Денис</i> , ВЕДЕННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ НА ПЛАТФОРМІ "INSTAGRAM" В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	228
<i>Глушко Тетяна, Заболотна Софія</i> , ЗАГОСТРЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНОГО СТАНОВИЩА В УКРАЇНІ ПІД ВПЛИВОМ ВІЙНИ	230
<i>Кобець Дмитро, Дубчак Анастасія</i> , РОЛЬ ІНТЕГРОВАНИХ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ В АВТОМАТИЗАЦІЇ HR-ПРОЦЕСІВ	233
<i>Новікова Ольга</i> , СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ПОДОЛАННЯ ЗАГРОЗ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ У ТРУДОВІЙ СФЕРІ НА ЗАСАДАХ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	236
<i>Панькова Оксана, Касперович Олександр</i> , АНТИКРИЗОВА ГАРМОНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН ЯК ПЕРЕДУМОВА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ: ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	239
<i>Шелест Євгенія, Франчук Кристина</i> , ЛІДЕРСТВО В УМОВАХ ВІЙНИ	242
<i>Васильківський Дмитро, Бойко Володимир</i> , ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУЧАСНИХ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ	244
<i>Горбатюк Олександр, Мазур Владислав</i> , АКТУАЛЬНІ ПРОЦЕСИ DIGITAL HR В СИСТЕМІ АУТСОРСИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	246

Оксана ЗАХАРОВА

*д.е.н., професор,
професор кафедри економіки та управління
Черкаського державного технологічного університету
м. Черкаси, Україна*

Ольга ПРОКОПЕНКО

*д.е.н., професор,
Естонський університет прикладних наук,
м. Таллінн, Естонія*

УМОВИ ПОВЕРНЕННЯ ВОЄННИХ МІГРАНТІВ В УКРАЇНУ

Процеси міграції українського населення спостерігалися протягом всього періоду незалежності України, причинами чого, в першу чергу, слід назвати незадовільні якість і рівень життя в країні. Разом з тим, ці процеси щорічно відбувалися помірними обсягами з певними сплесками у періоди загострення кризових явищ різної етимології. Загрозливих масштабів міграція набула після початку повномасштабного вторгнення РФ на територію України, що відбулося 24 лютого 2022 р. При цьому загрозливість цієї ситуації пов'язана здебільшого з тим, що переважна більшість тих, хто вже виїхав і продовжує виїжджати – це жінки з дітьми, тобто Україна через війну втрачає саме дороге – людський капітал та демографічний потенціал.

Враховуючи той факт, що за різними оцінками в статусі воєнних мігрантів Україну покинуло понад шість мільйонів осіб, від того, чи повернуться назад ті, що виїхали, буде залежати здатність економіки нашої країни відновитися у більш короткий термін та можливість стабілізувати демографічну ситуацію. Проте чи всі вони повернуться в Україну після нашої перемоги, повного закінчення бойових дій та отримання гарантій від надійних зарубіжних партнерів про ненапад РФ на Україну у майбутньому? Скоріш за все ні. При цьому трьома базовими умовами, які будуть впливати на позитивне рішення щодо повернення мігрантів має стати наявність у них в Україні власного безпечного житла, забезпеченість в Україні гідною роботою та надання владою рідної країни високих стандартів життя, що дозволить суттєвим чином підвищити кожній родині якість та рівень життя в країні та мати перспективу щасливого майбутнього. Поки всі три умови не будуть реалізованими та запропонованими воєнним мігрантам, масових повернень нажалі не буде.

Також слід наголосити на тому, що можуть бути і вимушені повернення українців з-за меж країни через міграційну політику країни, яка їх тимчасово прихистила. Тобто, якщо країна поставить жорсткі вимоги, які воєнні мігранти не зможуть виконати, або створить умови, які будуть спонукати українців приймати рішення про повернення. Проте вплив цього фактору скоріш за все не буде дуже потужним, так як більшість країн Європи, куди переважно і переїжджали українські воєнні мігранти, мають внутрішні проблеми з робочою силою та демографією. Тому для цих країн українські жінки з дітьми стали тим потенціалом, який дозволить у майбутньому вирішити проблему з робочою силою природнім шляхом.

Разом з тим, у кожної людини, що виїхала з України, свої обставини життя і тому рішення про повернення буде прийматися виходячи з них в кожному конкретному випадку. Дійсно, кожен індивід самостійно визначає свій шлях життя, враховуючи особисті обставини, які існують на момент прийняття рішення, і стереотипи, що сформувалися у громадській свідомості стосовно можливостей досягнення бажаного рівня життя. Критеріїв для такого вибору існує велика кількість, оскільки психоемоційні особливості кожної особистості визначають, які аспекти «якості життя» кожен вибирає у конкретний період часу або які «символи» він вважає важливими для задоволення своїх потреб.

Узагальнюючи, можна виділити основні критерії, залежно від ступеня задоволеності кожним з яких на конкретний момент часу або в перспективі, індивідуум буде робити

висновок про рівень та якість свого життя та доцільність повернення на родину. Таким чином, на основі цих критеріїв він приймає рішення щодо кроків, які слід здійснити найближчим часом з метою поліпшення складеної ситуації. Отже, на наш погляд найбільш впливовими слід виділити такі критерії з огляду на які воєнні мігранти будуть приймати остаточне рішення про повернення на родину в повоєнний період [1-2].

Першим критерієм, на наш погляд, виступає забезпеченість працездатної людини гідною роботою в Україні. У випадку, коли людина точно знає, що в момент повернення вона стовідсотково отримає роботу гідної якості за своїм фахом і одночасно не змогла знайти відповідної роботи в країні тимчасового перебування, то скоріш за все рішення буде прийнято на користь повернення в Україну.

Другим критерієм слід вважати забезпеченість родини житлом. Якщо в Україні у людини залишилося непорушене житло і воно знаходиться у відносно безпечному регіоні, то ймовірність повернення в Україну буде більшою.

Третім критерієм виступає родинний стан. За умови, що в Україні у жінки залишився чоловік, літні батьки та інші члени родини і якщо вони не мають сильного бажання переїжджати в іншу країну, то ймовірність повернення людини на родину є більш високою. І навпаки, якщо вся родина виїхала з України і в родині є маленькі діти, які за час війни асимілювалися у середовище тимчасового проживання, то з високою ймовірністю буде прийнято рішення про неповернення на родину.

Четвертий критерій пов'язаний з наявністю освіти та отриманням роботи за фахом. Якщо у людини є освіта за фахом, що користується попитом на ринку праці регіону та країни перебування, і людина змогла таку роботу отримати, то ймовірність того, що вона повернеться в Україну є незначною через високу різницю у рівнях оплати праці в Україні та розвинених країнах світу.

Звичайно, слід наголосити на тому, що різні індивіди різним чином сприймають ті ж самі життєві обставини, виражаючи свої погляди з оптимістичного, чи песимістичного боку. Це спричинене різноманітністю факторів, таких як рівень задоволеності поточним станом життя, вік, стан здоров'я, місце проживання та реальні можливості внести кардинальні зміни у власне життя в обумовлений період часу. Одні й ті ж життєві умови можуть сприйматися однією особою як непереборні труднощі та привід втрати віри в краще майбутнє, тоді як інша може розглядати їх як стимул для активних дій, професійного і особистісного зростання та пошуку альтернативних шляхів досягнення поставлених цілей. Таким чином, вибір погляду визначає не лише психоемоційний стан індивіда та його стратегії досягнення цілей, але й формує його соціальну позицію, сприйняття власного майбутнього і соціально-економічних перспектив відродження і розвитку своєї країни в повоєнний період.

Можна також визначити, що на процес прийняття остаточного рішення про відповідність працевлаштуванню за межами країни впливають три ключові фактори: наявність конкурентоздатної спеціальності, наявність кваліфікації чи можливість її отримання, попит на фахівців у відповідній галузі та рівень оплати праці, який пропонується роботодавцями у відповідному регіоні чи країні для фахівців цього профілю. Отже, для того, щоб не справдився негативний сценарій і населення України через десять років дорівнювало все ж такі більше, ніж 26 млн осіб, вже сьогодні на рівні державної влади мають бути прийнятими рішення, які б дозволили вже в найближчому майбутньому створити умови для суттєвого покращення рівня і якості життя населення і тоді бажаючих повернутися в країну буде значно більше.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Захарова О.В. Умови повернення трудових мігрантів в Україну. *Зб. наук. праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки.* Черкаси, 2019. Вип. 55. С. 15-23.
2. Гайдуцький А.П. Соціально-економічні механізми повернення українських мігрантів і діаспори в Україну. *Інвестиції: практика та досвід.* 2023. № 9. С. 22-27.

Наукове електронне видання

**«Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і
бізнесу за умов конвергенції України з ЄС у рамках
європейської інтеграції»**

Збірник тез доповідей

III Міжнародної науково-практичної конференції

Хмельницького національного університету

*українська, англійська, польська, німецька
Гарн. Times New Roman. Обл.-вид. арк. 29,48*

*В авторській редакції Всі права захищені.
Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.
Редакційна колегія може не поділяти думок авторів.*

Віддруковано з оригіналів замовника
ФОП Ковальський В.В. м.Хмельницький, вул.Свободи,53, тел.(0382) 764292
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ХЦ №021 від 12.07.2002р.